

145.000 kinderen op zwakke school

van onze redactie binnenland

UTRECHT – Nog steeds krijgen 145.000 leerlingen in Nederland onderwijs van onvoldoende kwaliteit omdat zij op een zwakke of zeer zwakke school zitten. Dat aantal, dat neerkomt op ruim 7 procent van het totaal, is wel gedaald ten opzichte van een jaar eerder.

Dat meldt de Onderwijsinspectie in haar jaarverslag, dat gisteren is gepubliceerd. Demissionair staatssecretaris Marja van Bijsterveldt van Onderwijs wil het aantal zeer zwakke scholen terugbrengen door de leiding van die scholen extra steun te bieden, zei ze gisteren in reactie op de cijfers. Er komt tot 2012 jaarlijks 1 miljoen euro extra beschikbaar om de leiding van zwakke scholen te helpen. De zwakke scholen zitten vooral in het noorden van het land en in de vier grote steden en tellen re-

latief veel autochtone en allochtone achterstandsleerlingen. „Leerlingen die voor hun ontwikkeling het meest zijn aangevoelen op goed onderwijs moeten dat het vaakst ontberen”, schrijft de inspectie. Traditioneel komen rooms-katholieke basisscholen het best uit de bus met 4,4 procent zwakke of zeer zwakke scholen, gevolgd door reformatorische (6,6 procent), protestants-christelijke (6,8 procent), gereformeerde (7,0 procent) en openbare scholen (9,0 procent). De islamitische basisscholen zijn met 40,9 procent het vaakst zwak of zeer zwak. Zowel de lessen als de ouderbetrokkenheid en kwaliteitszorg zijn veelal onder de maat en ook op bestuurlijk niveau zijn er vaak problemen. Ook het speciaal onderwijs staat er slecht voor: daar staat bijna 30 procent van de scholen onder verscherpt toezicht, al steeg het aantal scholen van voldoende kwaliteit in het speciaal onder-

wijs met ongeveer een kwart ten opzichte van vorig schooljaar. Opvallend is dat docenten in het speciaal onderwijs moeite hebben bij het lesgeven rekening te houden met verschillen tussen leerlingen. De inspectie noemt dit 'verrassend' omdat de klassen op speciale scholen kleiner zijn dan in het regulier onderwijs. Blijkbaar zijn de huidige kwalificaties van leraren hiervoor niet toereikend, aldus de inspectie

Toetsmomenten

Zwakke en zeer zwakke scholen zouden volgens de inspectie kritischer naar zichzelf moeten kijken. Zij zoeken de oorzaak van hun ondermaatse prestaties nog te vaak bij de leerlingen in plaats van bij henzelf. De inspectie pleit voor verplichte toetsen die leerlingen op verschillende momen-

ten van hun schoolloopbaan maken, om kennis en vaardigheden in kaart te brengen. Dat zou voor scholen een instrument zijn om hun eigen prestaties te vergelijken en indien nodig te verbeteren. Ook kunnen zij hierdoor beter inschatten in hoeverre zij slecht onderwijs geven en welke leerlingen zelf simpelweg niet kunnen meekomen. Uit onderzoek is gebleken dat leerlingen voor rekentoetsen be-

tere cijfers halen op scholen waar wel aandacht is voor prestatiegerichte werken. Twee jaar geleden pleitte de inspectie ook al voor een dergelijke toetsverplichting. De inspectie stelt verder vast dat prestatiegerichte onderwijs nog onvoldoende van de grond komt. Prestatiegericht wil zeggen dat scholen duidelijke doelen stellen voor alle leerlingen, en gericht de problemen aanpakken van leerlingen die moeite hebben die doelen te halen. Bijvoorbeeld op het gebied van rekenen en wiskunde werkt slechts een kwart van alle scholen op die manier. Dat aandeel moet omhoog, vindt de inspectie, omdat bewezen is dat de methode helpt om leerlingen beter te laten presteren. In het voortgezet onderwijs is bij een op de zes lessen de leraar niet bevoegd voor het vak dat hij geeft. In het middelbaar beroeps-onderwijs (mbo) is dat in een op de tien gevallen zo. Het basisonderwijs heeft nauwelijks onbevoegde leerkrachten.

‘SCEN-arts is soms strikter dan de wet’

vervolg van pagina 1

Nederland heeft sinds 1999 een landelijk netwerk van SCEN-artsen. SCEN staat voor steun en consultatie bij euthanasie in Nederland. Als een arts euthanasie wil plegen, kan hij zo'n SCEN-arts raadplegen, voor onder meer informatie over de procedure en de zorgvuldigheidseisen. Euthanasie is in Nederland alleen onder voorwaarden toegestaan. Zo moet er sprake zijn van een vrijwillig en weloverwogen verzoek en van uitzichtloos en ondraaglijk lijden. Vooral huisartsen maken gebruik van de diensten van de SCEN-artsen. Vier op de vijf SCEN-artsen zijn zelf ook huisarts. Van de 594 SCEN-artsen die Nederland in 2008 telde, hebben er 508 meegedaan aan de evaluatie. Zij hebben een vragenlijst ingevuld, waarin ze onder andere de vraag kregen wat zij onder een goed consult verstaan. De onder-

zoekers hebben ook diepte-interviews gehouden met SCEN-artsen, consultvragers en nabestaanden van overledenen. SCEN-artsen adviseren gemiddeld zeven keer per jaar bij euthanasie, zo blijkt. Het aantal consultaties per persoon verschilt sterk; sommige SCEN-artsen werden niet één keer ingeschakeld in 2008, andere wel dertig keer.

Negatief advies

De SCEN-artsen adviseren in twintig procent van de gevallen niet tot euthanasie over te gaan. Of zo'n 'negatief advies' ook wordt opgevolgd, is niet bekend. „Sommige artsen zijn strikter dan de wet”, zegt prof.dr. Dick Willems. Zij vinden bijvoorbeeld dat er sprake moet zijn van lichamelijk lijden, terwijl de wet ook ruimte laat voor euthanasie bij psychisch lijden. Ook zijn er SCEN-artsen die vinden dat de euthanasiewet er al lang moet zijn.

‘Computers door fout McAfee onbruikbaar’

DEN HAAG – Door een fout in een update van een zakelijke virusscanner van McAfee zijn computers bij bedrijven beschadigd. Volgens Wilbert de Vries, hoofdredacteur van de ICT-nieuwsite Tweakers.net, kunnen potentieel tienduizenden computers zijn besmet. De virusscanner beschouwt het bestand 'svchost.exe' als besmet. Door het verwijderen of in quarantaine plaatsen van het bestand wordt het systeem automatisch herstart. Ook bij het Nederlands Dagblad bleken gisteren werkstations besmet.

Mogelijk nieuw proces bisschop Williamson

REGENSBURG – Mogelijk komt er een nieuw proces tegen de Britse bisschop Richard Williamson, die vraagtekens zet bij de Holocaust en daarvoor vrijdag in Duitsland werd veroordeeld. Zowel zijn advocaat als het OM heeft bezwaar aangetekend tegen de boete van 10.000 euro. De advocaat verlangt vrij-spraak. De aanklager eiste tijdens het proces in het Duitse Regensburg 12.000 euro boete.

Paus belooft actie tegen misbruik

VATICANSTAD – Paus Benedictus XVI heeft gisteren voor het eerst tijdens zijn wekelijkse audiëntie gesproken over het seksueel misbruik in kerkelijke instellingen. Hij beloofde weer dat de Rooms-Katholieke Kerk maatregelen zal treffen. Hij vertelde over zijn bezoek aan Malta, waar hij zondag met een kleine groep slachtoffers sprak.

Vrouw dreigt dochters om te brengen

ALMELO – Een 34-jarige vrouw uit Almelo is dinsdag opgepakt, nadat zij haar twee dochters van vier en tien jaar oud pillen had toegediend. Haar huisarts belde de politie nadat hij was getipt dat de vrouw zelfmoordplannen had en mogelijk de kinderen iets zou aandoen. Na onderzoek bleek dat er geen medische complicaties waren.

Universiteitsschappen

Een kudde van 25 schapen werd gisteren losgelaten op de Woudestein Campus van de Erasmus Universiteit in Rotterdam. Studentenvereniging GreenEUR, die zich inzet voor een duurzame universiteit, vraagt met deze actie aandacht voor de Dag van de Aarde en voor het belang van biodiversiteit.

[foto ANP/Marco de Swart]

‘Student slecht af met vwo-economie’

van onze redactie binnenland

ROTTERDAM – Vwo-scholieren die economie willen gaan studeren, kunnen op de middelbare school beter een natuurprofiel kiezen. Dat blijkt uit studieresultaten van de Erasmus Universiteit in Rotterdam.

Vwo-scholieren moeten na de derde klas kiezen uit vier profielen: cultuur en maatschappij, economie en maatschappij, na-

tuur en gezondheid of natuur en techniek. Vwo'ers die kiezen voor een van de twee natuurprofielen, doen het later tijdens hun studie economie beter dan scholieren met het economieprofiel, schrijft opleidingsdirecteur aan de Erasmus School of Economics prof.dr. Ivo Arnold in *Economisch Statistische Berichten*. Volgens Arnold is de verklaring daarachter dat de natuurprofielen een hoger analytisch niveau hebben. Bovendien volgen vwo'ers in het economieprofiel meestal wiskunde A, terwijl vwo-scholieren in de natuur-

profielen overwegend het moeilijkere wiskunde B krijgen.

Toelatingseisen

Vanaf dit jaar is vwo-economie geen eis meer voor toelating tot een studie economie aan universiteiten. Een aantal faculteiten had die eis al eerder losgelaten, om deze studie ook voor bèta-leerlingen toegankelijk te maken. Daardoor steeg het aantal eerstejaarsstudenten economie en bedrijfs-economie met een vwo-na-tuurprofiel in vijf jaar tijd van twintig naar dertig procent.

Volgens de cijfers van de Erasmus Universiteit haalt van de studenten met een natuurprofiel zo'n 45 procent in het eerste jaar het maximum aantal studiepunten, tegen dertig procent van studenten met een profiel cultuur en maatschappij of economie en maatschappij. Volgens Arnold illustreert de cijfers „het failliet van het vwo-profiel economie en maatschappij”. Hij wijst er in *Economisch Statistische Berichten* op dat de profielen voor een betere aansluiting op een universitaire studie moesten zorgen, maar dat het

tegenwoordig het geval lijkt. Een vwo-standige schooldecaan zal zich volgens Arnold niets van de profielen aantrekken en scholieren adviseren een natuurprofiel te kiezen als ze dat aankunnen. „Studenten met een economieprofiel hebben het moeilijk in de studie economie en staan vanaf het begin op achterstand ten opzichte van studenten met een natuurprofiel. Hoe frustrerend moet dit wel niet zijn voor de scholier die uit economische interesse heeft gekozen voor economie en maatschappij.”

Tbs'er mag op verlof soms een winkel in

De 49-jarige tbs'er van een longstayafdeling die dinsdag in Uden een vrouw neerstak in een winkel, was op dat moment op 'humanitair verlof'. De wet stelt duidelijke grenzen aan dit verlof. Maar valt winkelen hier ook onder?

door Floor Ligtoet

DEN HAAG – Winklend publiek in het Brabantse Uden zag dinsdag hoe een tbs'er met een mes uit de Hema een willekeurige vrouw kon neersteken in datzelfde warenhuis. De man in kwestie kwam uit de nabijgelegen longstay-tbs-kliniek en was op dat moment met begeleid verlof. Waar de begeleider tijdens de steekpartij was en wat hij of zij deed om die te stoppen, heeft de politie nog niet bekend-gemaakt. Wat had een tbs'er van nota bene een longstayafdeling in een winkel te zoeken? Tbs'ers zitten daar toch juist zodat ze niet meer buiten komen? Dat blijkt een misvatting. Ook tbs'ers van wie is vastgesteld dat ze te gevaarlijk en te ziek zijn om terug te keren in de maatschappij, mogen soms met verlof, meldt het ministerie van Justitie. Het gaat dan om verlof op humanitaire gronden. „Verlof vanwege de kwaliteit van leven en niet om te resocialiseren”, legt woordvoerder Jochgem van Opstal uit. Winkelen kan daar onderdeel van uitmaken, geeft hij aan. Uit de wettekst valt dit niet op te maken. In de zomer van 2005 zijn de regels voor verlof uit tbs onder toenmalig minister van

Justitie Piet Hein Donner aangescherpt. Verlof aan longstay-tbs'ers op humanitaire gronden werd mogelijk bij een begeleid bezoek aan een ernstig ziek familielid. Of bij overlijden van bevallen van een familielid. Met geen woord wordt over winkelen gerept.

Toetsing

Ieder verlof wordt uitgebreid getoetst; de kliniek vraagt het verlof aan en een onafhankelijke toetsingscommissie adviseert het ministerie vervolgens of het wel verstandig is om toestemming te verlenen. Uiteindelijk geeft een ambtenaar uit naam van minister Ernst Hirsch Ballin van Justitie zijn fiat. Ook de verdachte van de steekpartij in Uden kreeg dus toestemming van het ministerie om, onder begeleiding, de kliniek te verlaten. Volgens Opstal gaat het vaak om een bezoekje aan familie en wordt er op weg daarheen soms ook een winkel aangedaan. „Je kunt je voorstellen dat de tbs'er graag een cadeautje voor zijn familielieden wil meenemen.” Waarom het verlof in Uden ont-aarde in de steekpartij laat minister Hirsch Ballin nu onderzoeken. Ook wil hij weten of de regels voor het verlof wel goed zijn opgevolgd. VVD-Tweede Kamerlid Fred Teeven vindt winkelen geen normale reden voor verlof. „En het verlof moet zeker niet begeleid gebeuren, maar bewaakt. Met een stok in de broek van de tbs'er en twee professionele bewakers erbij.”

Vieren van vrijheid is geen klappen uitdelen

Driehonderd scholieren van het Greijdanus uit Zwolle, het VMBO Groen uit Nijmegen en het Comenius lyceum uit Amsterdam debatteerden gisteren over de waarde van 65 jaar vrijheid. Voor veel jongeren gaat vrije meningsuiting echter samen met het uitdelen van klappen.

door onze redacteur Hans Hopman

NIJMEGEN – „Mag ik zeggen: je moeder is een aap? Zou je dat pikken?” De van radio en tv bekende interviewer Prem Radhakishun daagt de scholieren op het leerlingensymposium 'Vieren van vrijheid' uit. De ene zou reageren: 'je bent zelf een aap', de ander slaat er direct op los. Het symposium, over de waarde van 65 jaar vrijheid, in het VMBO Groen in Nijmegen is de afslui-

ting van het project 'Diversiteits-educatie in Auschwitz. Dichtbij verleden én heden'. Stichting Interculturele Alliantie (ICA) voerde dit het afgelopen anderhalve jaar uit op drie scholen. Tachtig leerlingen kregen bovendien een training in het geven van workshops over diversiteit en de herinnering aan de Holocaust. Zo gaven de Greijdanus-scholieren Willeke en Larissa gisteren de workshop 'Spoken is zilver, luisteren is goud'. Ze leerden de deelnemers hoe je andere jongeren kunt leren kennen door vooral vragen te stellen. Om op die manier erachter te komen dat je soms veel dingen gemeen hebt. Negatieve vooroordelen kunnen op die manier uit de weg geruimd worden. In het rumoerige, soms chaotische debat valt meteen het

'witte' karakter van het Greijdanus uit Zwolle op, ten opzichte van het Comenius in Amsterdam en het Groen in Nijmegen. Op 'gemengde' scholen ligt er volop conflictstof, vaak vanwege kleine misverstanden. Ruzies waren niet zo lang geleden ook dagelijkse kost op het VMBO Groen, dit vanwege rechts-extremistische ideeën onder de leerlingen. Hoe is dat in Zwolle?, wil discussie-leider Prem weten. Er is wel discussie, zegt een meisje, maar klappen komen eigenlijk nooit voor. „Misschien dat er één keer in het jaar iemand wordt geslagen”, vertelt een jongere tot verbazing van de andere scholen. Prem gaat door op het maatschappelijk risico zomaar op je gezicht geslagen te worden. Om die reden blijkt de zaal het normaal te vinden dat je als Feijenoord-supporter je niet laat

zien in het Ajaxstadion. De interviewer vindt dat raar en zegt: „Verander Ajax en Feyenoord nu eens in christen, jood en moslim.” Dat blijkt een eyepener, want dat een moslim niet in de buurt van een kerk zou mogen komen, dat vindt iedereen toch wel heel gek.

Vrij voelen

„Wie voelt zich in ons land niet vrij?” vraagt de interviewer eerst aan circa twintig door het ICA 'getrainde'. Iedereen blijkt zich vrij te voelen. Prem: „Maar mag je alles zeggen?” Als daar niet snel een antwoord op komt, weet Prem wel iets te bedenken, zoals 'Jezus is een aap' en 'Mohammed is raar'. Een meisje van het Greijdanus heeft nu echter de behoefte hem een tip mee te geven: „Zeg dit niet als waarheid, maar laat blijken dat dat jouw

mening is. Op die manier kun je erover in gesprek gaan.” Soms wordt volgens Prem een opmerking als beledigend ervaren. Wat doe je dan?, wil hij weten. Ook als de opmerking niet kwetsend is bedoeld, blijkt het door de desbetreffende persoon moeilijk om verontschuldigingen aan te bieden. „Zo'n jongen wil zich niet verlagen”, denkt een scholier uit Amsterdam. Of er is schaamte. Een jongen zegt het maar eerlijk: „Ik deel liever een klap uit dan dat ik m'n excuses aanbied.” Dat er televisiepersoonlijkheden bekendstaan om hun beledigingen, valt volgens de meeste scholieren onder de vrije meningsuiting. Een jongen van het Greijdanus: „Met hun standpunt vertegenwoordigen ze kennelijk de mening van een groep mensen.”

Wiel Lenders, directeur van het Bevrijdingsmuseum in Groesbeek, blikt terug op de 55 miljoen slachtoffers door de Tweede Wereldoorlog. „Dat was elke dag, vijf jaar lang, een voetbalstadion vol met 30.000 mensen.” Hij houdt voor dat „vrijheid het allerbelangrijkste in het leven is” en lang niet overal zo gewoon als hier. Lenders wijst naar China, „waar je niet eens kunt goegelen”, en naar de Verenigde Staten, „waar tot voor kort de zwarten waren uitgesloten van de gezondheidszorg”. Ook Hadassa Hirschfeld, van de organiserende stichting Interculturele Alliantie, richt zich tot de jongeren. Ze hoopt dat, door de lange periode waarin ze zijn bepaald bij racisme en discriminatie, duidelijk is geworden dat het terdege uitmaakt „wat jij als individuele burger doet”.